

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/59/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816201237
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8816201237.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Šama a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Mareka Košča, v právnej veci žalobcu: C. U., F.. XX.XX.XXXX, bývajúci vo R. F. Q., K.. D. XXX, proti žalovanému: E. U., F.. XX.XX.XXXX, bývajúci vo R. F. Q., K.. A. XXX, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Drobňák, s.r.o., Sídlisko I. 997, Vranov nad Topľou, o výživné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3C/35/2016-29 zo dňa 20.4.2016, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvého stupňa.

Nepriznáva žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného platiť na výživu žalobcu mesačne po 250,- eur, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám žalobcu, počnúc 17.2.2016. Dĺžné výživné za obdobie od 17.2.2016 do 17.4.2016 vo výške 200,- eur povolil zaplatiť žalovanému v splátkach po 20,- eur mesačne, ktoré splátky sú splatné spolu s bežným výživným, počnúc právoplatnosťou rozsudku až do zaplatenia, pod následkami straty výhody splátok. V prevyšujúcej časti návrh žalobcu súd zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V dôvodoch rozsudku uviedol, že dňa 17.2.2016 žalobca - syn žalovaného podal návrh na určenie výživného pre dospelé dieťa. Uviedol, že je študentom X. ročníka denného vysokoškolského štúdia na K. v P.. Žije v spoločnej domácnosti s matkou a žalovaný doteraz dobrovoľne prispieval na jeho výživu sumou 150,- eur mesačne.

2. Pri výsluchu žalobcu uviedol, že žalovaný mu platí výživné po 150,- eur mesačne, že študuje v P. a býva u svojej tety. Za stravu platí 100,- eur mesačne. Cestovné vyčíslil na sumu 50,- eur mesačne, nakoľko cestuje z R. do P. a späť autobusom, pričom jedna cesta ho vyjde na 2 eura a 5 centov tam a 2 eura a 5 centov späť. Telefónne a bankové poplatky vyčíslil vo výške 35,- eur mesačne, ktoré ale až doteraz mu hradil žalovaný. Za doučovanie platí 52,- eur.

3. Žalovaný pri výsluchu uviedol, že pracuje ako vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy, že žalobcovi, pokiaľ sa týka telefónu a internetu platí mesačne 110,- eur. Žalobcovi mesačne platí výživné po 150,- eur a okrem uvedených výdavkov zabezpečoval pre žalobcu aj ďalšie jeho potreby, ak to potreboval.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca, ktorý je synom žalovaného, v školskom roku 2015/2016 navštevuje denné štúdium na Vysokej škole K. v P.. Žalovaný pracuje ako vodič kamiónovej dopravy s tým, že jeho čistá mzda sa pohybuje na úrovni 600,- až 800,- eur mesačne, k tomu sú mu preplácané zo strany zamestnávateľa náklady súvisiace so stravným a vreckovým na úrovni 1.500,- eur mesačne. Z toho si musí žalovaný zabezpečiť stravu, ubytovanie a ďalšie životné

potreby. Keďže nežije v spoločnej domácnosti so žalobcom, ani rodinou, musí si zabezpečiť ubytovanie a náklady s tým spojené v čase, keď nie je na služobnej ceste. Žalobca potvrdil skutočnosť, že žalovanému prispieva po 150,- eur mesačne, platí mu mobil 70,- eur a internet 40,- eur. Potvrdil aj to, že žalovaný mu zakupoval oblečenie, keď to potreboval a keď žalovaný prišiel domov po 5-tich - 6-tich týždňoch, tak mu dal 20,- eur, keď potreboval opraviť auto a zabezpečiť finančné prostriedky na jeho prevádzku, tak isto mu tieto žalovaný poskytol. Podobne tomu bolo aj v prípade, ak išiel na nejakú spoločenskú akciu. Z výsluchu účastníkov však vyplynulo, že vzťahy medzi nimi sa zhoršili od začiatku roka 2016 a že žalobca so žalovaným nekomunikuje.

5. Súd vec právne posúdil v zmysle § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine, ďalej ust. § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine a v súvislosti s vykonaným dokazovaním konštatoval, že vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom ako zákonná povinnosť nerozlišuje medzi maloletým a plnoletým oprávneným. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové potreby a podobne. Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že v danom prípade je primerané výživné, ktoré by mal platiť žalovaný pre žalobcu vo výške 250,- eur mesačne. Výživné je primerané vzhľadom na možnosti a schopnosti žalovaného. Výživné súd musel určiť z toho dôvodu, že medzi žalobcom a žalovaným sú v súčasnej dobe také vzťahy, kedy bolo potrebné ustáliť sumu, ktorú žalovaný má platiť na výživu žalobcu. Podľa vykonaného dokazovania s poukazom na odôvodnené potreby žalobcu, súd dospel k záveru, že primerané výživné predstavuje suma 250,- eur mesačne. Ktorú uložil žalovanému platiť od 17.2.2016 do rúk žalobcu. Keďže za obdobie od 17.2. do dňa rozhodnutia vzniklo žalovanému dlžné výživné vo výške 200,- eur, súd mu povolil toto zaplatiť spolu s bežným výživným po 20,- eur mesačne pod následkami straty výhody splátok, počnúc právoplatnosťou rozsudku až do zaplatenia dlžného výživného. Súd návrh žalobcu, čo do zvyšku zamietol, nakoľko tento žiadal priznať výživné 400,- eur mesačne. O trovách konania rozhodol súd podľa § 150 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal so zreteľom na to, že v danom prípade išlo o spor medzi otcom a synom a v tom videl dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré rozhodol v zmysle uvedeného ustanovenia.

6. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Navrhol tento zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. S rozhodnutím prvostupňového súdu nesúhlasil z dôvodov uvedených v ust. § 205 ods. 2 písm. e) O.s.p., pretože konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ďalej, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené v zmysle § 205a ods. 1 písm. d) O.s.p.. Uviedol, že z jeho strany došlo k zásadnej zmene osobných pomerov, a to straty zamestnania ako vodiča medzinárodnej kamiónovej dopravy vo firme Q. - K. J.S..Z., H. B. XX, T. K ukončeniu pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa došlo ku dňu 18.4.2016. Dôvodom ukončenia pracovného pomeru bola skutočnosť, že po nástupe do práce v mesiaci apríl vyžadoval od neho zamestnávateľ aj naďalej, aby pracoval za podmienok, za ktorých pracoval v mesiacoch október až november 2015 a rovnako v mesiacoch január až február 2016. Za ním určených pracovných podmienok bol takto 60 dní služobne mimo územia Slovenska s prestávkou 5 dní na oddych a opätovne 60 dní v zahraničí. Toto opakujúce stresujúce, pracovné zaťaženie vydržal v mesiaci apríl 2016 len 2 týždne a ďalej už za týchto podmienok pracovať odmietol. Zamestnávateľ to však vyhodnotil ako hrubé porušenie pracovnej disciplíny a ukončil s ním pracovný pomer. Už na pojednávaní na súde prvého stupňa upozorňoval na to, že jeho príjem, z ktorého súd určil výšku výživného je výnimočný v tom, že bol nepretržite 60 dní pracovne v zahraničí a len 5 dní doma na Slovensku. Takýto spôsob pracovného zaradenia ho zaťažoval fyzicky aj psychicky a malo to za následok aj zhoršenie vzťahu so synmi, ktorým napriek doterajším dohodám a jeho dobrovoľného plnenia výživného každému vo výške 150,- eur mesačne a prispievania aj ďalšími finančnými prostriedkami mimo dohodnuté výživné, podali voči nemu žaloby na určenie výživného. V tomto konaní žalobca na pojednávaní priznal skutočnosť, že mu žalovaný mesačne prispieva 150,- eur mesačne a k tejto sume pripláca za mobil 70,- eur a internet 40,- eur. Potvrdil tiež, že žalovaný mu zakupoval oblečenie, že mu dával vreckové mesačne 20,- eur. Keď potreboval notebook, tak tento mu zakúpil, prispieval mu tiež na opravu auta a pomáhal zabezpečiť jeho prevádzku finančne. Rovnako žalobcovi prispieval menšími sumami v prípade potreby na spoločenské akcie. Žalobca však odmietol návrh na mimosúdnu dohodu o zvýšení výživného na 200,- eur mesačne. Žalovaný mal rovnako za to, že súd mal zohľadniť povinnosť matky na vyživovaciu povinnosť žalobcu podľa jej schopností a majetkových pomerov, nakoľko okrem ubytovania a stravovania, ktorú ma u matky

žalobca zadarmo, neprispieva na jeho výživu žiadnou finančnou sumou. Stratou zamestnania dňom 19.4.2016 stratil finančný príjem a nemôže sa registrovať ani na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako nezamestnaný, pretože je majiteľom a konateľom spoločnosti T.E.C.Q., J.S.Z. R. F. Q., IČO: XX XXX XXX, ktorá toho času nevyvíja žiadne obchodné aktivity. V súčasnej dobe si hľadá prácu a mieni sa v čo najkratšom čase zamestnať primerane k svojim možnostiam. Sumu 250,- eur mesačne považuje v dôsledku zmeny osobných pomerov a ukončenia pracovného pomeru za neprimeranú, neodráža jeho momentálne finančné možnosti. Z toho dôvodu namieta aj rozhodnutie súdu o dlžnom výživnom a v dôsledku zmeny jeho osobných pomerov, straty zamestnania navrhuje tiež ho zaviazať na platenie výživného v rozsahu 30 % zo sumy životného minima, čo predstavuje 27,13 eur mesačne do času, kým si nenájde nové zamestnanie. K odvolaniu bolo pripojené aj okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, v ktorom sa uvádza, že v súlade s § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny so žalovaným zamestnávateľ ukončuje okamžite pracovný pomer. Okamžité skončenie pracovného pomeru je odôvodnené závažným porušením pracovnej disciplíny, a to z dôvodu, že 14.4.2016 napísal nadriadenému E. I. na satelitný systém TX, že ukončuje pracovný pomer na slovenskú zmluvu okamžite a že v prípade záujmu môže spolupráca pokračovať na luxemburskú zmluvu alebo živnosť a navyše, že žalovaný napísal na satelitný systém TX vulgárnu správu adresovanú tomuto nadriadenému.

7. Žalobca vo vyjadrení na odvolanie žalovaného uviedol, že ak žalovaný poukazuje na to, že na jeho strane došlo k zásadnej zmene pomerov a že stratil zamestnanie vodiča medzinárodnej kamiónovej dopravy, zavádza súd tvrdeniami o iných dôvodoch ukončenia pracovného pomeru aké v skutočnosti boli. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 8P/34/2016 z 5.5.2016, ktorým súd rozhodoval o výživnom pre jeho maloletého brata Q. voči žalovanému, pričom na strane 6 ods. 3 rozsudku je uvedené, že zamestnávateľ ukončil so žalovaným pracovný pomer okamžite z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktoré spočívalo v tom, že sám oznámil zamestnávateľovi, že ukončuje pracovný pomer, pričom mu adresoval aj vulgárnu správu. Je však nepochybné, že k ukončeniu pracovného pomeru došlo okamžitým skončením zo strany zamestnávateľa, avšak jednoznačne z dôvodov na strane zamestnanca. Tento súd preto nezohľadnil stratu zamestnania z objektívnych dôvodov, nakoľko podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ak sa povinný rodič vzdá bez dôležitého dôvodu zamestnania, súd musí vychádzať z jeho príjmu, aký mal rodič pred skončením pracovného pomeru. Táto odvolacia námietka žalovaného preto neobstoí. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že súd nezohľadnil pri rozhodovaní vyživovaciu povinnosť matky, žalobca poukázal na to, že matka mu zabezpečuje všetky ostatné životné potreby a riadne si voči nemu plní vyživovaciu povinnosť. Navyše súd jeho návrhu nevyhovel v celom rozsahu, iba do výšky 250,- eur, v ostatnom zohľadnil vyživovaciu povinnosť matky. Ďalej poukázal na tú skutočnosť, že podľa jeho informácií žalovaný je v súčasnej dobe zamestnaný a mal by pracovať v F. ako vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy. Výšku jeho príjmu nepozná. Je však toho názoru, že v konečnom dôsledku nie je táto skutočnosť rozhodujúca pre konečné rozhodnutie súdu, nakoľko nič nemeí na veci, že z dôvodov na jeho strane došlo k strate predchádzajúceho príjmu, takže súd správne vychádzal pri určení výživného z príjmu, aký by inak mal, pokiaľ by s ním zamestnávateľ okamžite neukončil pracovný pomer zo závažných dôvodov. Vzhľadom na to, že životná úroveň detí by mala zodpovedať životnej úrovni rodičov je na mieste, aby súd zohľadnil, že sa dennou formou štúdia pripravuje na budúce povolanie, charakter a náročnosť štúdia mu neumožňuje živiť sa sám, a preto je plne odkázaný na vyživovaciu povinnosť rodičov. Vyjadrenie otca v odvolaní, kde mu navrhuje výživné vo výške 27,13 eur považuje za nepochopiteľné a necitlivé. Poukázal tiež na zistenia súdu v konaní o výživné pre jeho maloletého brata Q., ktoré prebieha paralelne s týmto konaním a poukázal na to, že zistenia ohľadne všetkých okolností sú rovnaké.

8. Odvolací súd odvolanie žalovaného posúdil v zmysle § 470 ods. 2 CSP podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto ustanovenia totiž právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V danom prípade žalovanému vzniklo právo na prejednanie odvolania podľa doterajších právnych predpisov a niet žiadnej zákonnej opory pre dokončenie odvolacieho konania podľa nových právnych predpisov. Z hľadiska princípu legitímneho očakávania a princípu právnej istoty, odvolací súd posúdil odvolanie žalovaného podľa právnej úpravy účinnej v čase, kedy toto bolo podané. Navyše odvolací súd zdôrazňuje, že v podmienkach právneho a demokratického štátu majú právne normy pôsobiť zásadne do budúcnosti. Princíp právnej istoty je nepochybne neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného v čl. 1. ods. 1 Ústavy SR. Súčasťou princípu právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok

je aj zákaz retroaktivity. Pokiaľ niekto konal a postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia. Neskorší právny predpis nemôže ukladať povinnosti, resp. meniť právny status subjektu práva spätným pôsobením právneho predpisu, ktorý v čase jeho konania neexistoval, a ktorého právnu úpravu nemohol poznať. Subjekt práva už nemôže ovplyvniť svoje práva nadobudnuté v minulosti. Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť 1.7.2016 a z toho dôvodu, odvolanie žalovaného odvolací súd prejednal vy zmysle § 212 ods. 1 O.s.p..

9. Odvolací súd sa oboznámil s rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 8P/34/2016 zo dňa 5.5.2016, ktorým súd zveril maloletého Q. U., F.. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky a otec E. U., F.. XX.XX.XXXX bol zaviazaný platiť výživné na maloletého Q. po 200,- eur mesačne, počnúc dňom 1.2.2016. Z dôvodov tohto rozsudku vyplýva, že súd mal vedomosť o tom, že Q. - K. J.S.Z., T. - zamestnávateľ žalovaného s ním okamžite ukončil pracovný pomer podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, a to z dôvodu, že žalovaný dňa 14.4.2016 napísal nadriadenému E. I. na satelitný systém TX, že ukončuje pracovný pomer na slovenskú zmluvu okamžite a že v prípade záujmu, môže ich spolupráca pokračovať na luxemburskú zmluvu alebo živnosť a súčasne napísal na satelitný systém TX vulgárnu správu adresovanú tomuto nadriadenému. Ďalej z týchto dôvodov vyplýva, že súd aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine v tom zmysle, že ak sa povinný rodič vzdá bez dôležitého dôvodu zamestnania, súd musí vychádzať z príjmu, ktorý rodič - otec dosahoval pred skončením tohto pracovného pomeru, a teda v tomto prípade zo sumy cca 1.800,- až do 2.000,- eur. Na základe uvedeného, súd vyslovil záver, že je v možnostiach a schopnostiach otca plniť si vyživovaciu povinnosť v určenej výške, preto súd rozhodol v zmysle výroku rozsudku. Tento rozsudok podľa oznámenia Okresného súdu Vranov nad Topľou je právoplatný dňom 7.6.2016.

10. Na základe tohto zistenia potom odvolací súd má za to, že aj v tomto prípade súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav a vyvodil z neho aj správny právny záver, ak aplikujúc ust. § 62 ods. 1 až 5, ust. § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine, stanovil vyživovaciu povinnosť žalovaného tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Odvolací súd v zmysle § 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a aj vo svojom rozhodnutí konštatuje správnosť dôvodov. Odvolací súd na základe vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. O trovách odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 257 CSP. Ako dôvod hodný osobitného zreteľa takisto odvolací súd videl v tom, že žalobca síce bol v konaní úspešný, avšak ide o spor medzi synom a otcom a z hľadiska neprehľbovania nedorozumení medzi nimi, je v súlade s týmto ustanovením, ak sa žalobcovi náhrada trov konania neprizná.

11. Rozhodnutie senátu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).